

Karolína Stehlíková
Masaryk University

Anledningen til å jobbe fritt (Milada Blekastads virksomhet)

The Possibility to Work Freely: Milada Blekastad's Life and Work

Milada Blekastad (1917–2003) was a translator, writer, and university lecturer. She was born in Prague; however, she spent most of her life in Norway. She translated books from Czech to Norwegian and vice versa. Blekastad was also a scholar focusing on the work of Jan Amos Comenius (1592–1670), a leading humanist, theologian, philosopher, and pedagogue. Norway helped Blekastad to develop her full potential. In return, she worked hard to introduce Czech (or wider European) cultural values to Norway through her work. What circumstances shaped the mutually enriching relationship between Blekastad and the Norwegian intellectual, academic, and cultural environments? What drove her rising social trajectory? To answer these questions, one must look at the social fields she operated in, at her habitus, and at the cultural and economic capital she managed to turn into symbolic capital in a country that was not her homeland.

Key words: Milada Blekastad, F. Topič, Johan Amos Comenius, Pierre Bourdieu, social field, Czech literature

Nøkkelord: Milada Blekastad, F. Topič, Johan Amos Comenius, Pierre Bourdieu, det sosiale feltet, tsjekkisk litteratur

I 1996 var den tsjekkisk-norske komeniologen, litteraturhistorikeren og oversetteren Milada Blekastad nesten 80 år gammel. Hun ble nettopp intervjuet av det historiske tidsskriftet *Dějiny a současnost* og spurt om sin utdanning. Hun svarte ydmykt at hun ikke hadde noen formell utdanning fra Tsjekkia.

Nei. Fra Tsjekkia hadde jeg ikke engang artium. Jeg har ikke studert, jeg har bare lest mye. Senere fikk jeg muligheten til å forske i fanget, som man sier. Først oversatte jeg til norsk [...], så holdt jeg forskjellige populariserende foredrag, snakket på radio. I 1957 ble jeg oppfordret til å forelese om eldre tsjekkisk litteratur ved universitetet (i Oslo). [...] Senere ble jeg bedt om å skrive en liten bok om Comenius...¹ (Urbánek 1996; oversatt av K.S.).

¹ «Ale kdepak. Z Čech jsem neměla ani maturitu. Já jsem nestudovala, jen jsem hodně četla. Později jsem přišla k bádání jako slepek k houslím, jak se tak říká. Nejprve jsem překládala [...].

Denne lille boken ble til en nesten 900 sider lang monografi som ble publisert på tysk under tittelen *Comenius. Versuch eines Umrisses von Leben, Werk und Schicksal des Jan Amos Komenský* (1969). Monografien forblir den mest siterte Comenius-biografien til i dag (Krištůfková 2018). Verket skaffet Milada Blekastad den filosofiske doktorgraden ved Universitetet i Oslo. Her foreleste hun fra 1957 til 1987. Da hun døde i 2003 var hun ikke bare internasjonalt anerkjent som Comenius-forsker og pensjonert universitetslektor, men også publisist og ikke minst oversetter av mer enn 25 tsjekkiske romaner, eventyrbøker, essayer og skuespill til norsk. Hennes mangfoldige virksomhet forblir svært imponerende.

Milada Topičová (hennes pikenavn) kom til Norge fra daværende Tsjekkoslovakia i 1933 som sekstenåring. Hun var ung, sta og modig. Det som skulle ha vært et kort ferieopphold ble til et ekteskap med 34 år eldre norsk maler og målmann Hallvard Blekastad, og bosettelse i Gausdal og familieliv. Mellom 1936 og 1951 fikk de syv barn. I løpet av denne perioden begynte hun sin skribent- og oversettelsesvirksomhet. Først oversatte hun norske romaner til tsjekkisk, men fra 1939 begynte hun å oversette til norsk, nemlig til nynorsk. I 1955 publiserte forlaget Dreyer hennes oversettelse av Comenius verk *Verdens labyrint og hjertans paradis*. To slavister ved Universitet i Oslo ble oppmerksomme på forordet Milada Blekastad har skrevet og oppfordret henne til å begynne med Comenius-forskning. Det var et vendepunkt i Milada Blekastads liv; en periode går mot slutten og en helt ny fase begynner. Den ble fylt med intensiv undervisning, forskning og oversettelser.

Milada Blekastad var flink til å ferdiggjøre det hun hadde påbegynt. Det var hennes fortjeneste at 49 flyktinger fra Tsjekkoslovakia kunne komme til Norge etter kommunistkuppet². I 1968 da Tsjekkoslovakia ble okkupert av sovjetiske styrker, lyttet Blekastad på amatørsendingene fra Tsjekkoslovakia og utstyrte NRK med aktuelle opplysninger. Mellom 1968–2003 støttet hun dissidenter og forbudte forfattere ikke bare med sine oversettelser, men også med rent materiell hjelp (ofte fraktet hun medisin og barneklær til Tsjekkoslovakia).

Hvis man tenker på alt Milada Blekastad klarte å utføre i løpet av livet sitt, dukker flere spørsmål opp. Hva er grunnen til hennes suksessrike liv? Hvilke omstendigheter formet det gjensidig berikende forholdet mellom Blekastad og norsk intellektuelt, akademisk og kulturelt miljø? Var hun på rett sted til rett tid eller er det noe mer som betinget hennes brått stigende sosiale stilling? Hva slags rolle spilte Norge i det?

Dělala jsem také různé osvětové přednášky, mluvila v rádiu. Pak mě v roce 1957 vyzvali, abych přednášela na univerzitě o staré české literatuře [...] Později mě požádali, abych napsala knížku o Komenském».

² Etterlate papirer bevart ved Nasjonalbiblioteket i Oslo, Ubehandlet 213 Milada og Hallvard Blekastad: Arkiv, eske nr. 6.

1. Røtter

For å finne svar på disse spørsmålene må vi først se nærmere på de sosiale feltene hun var aktivt i. Vi må se på hennes habitus og den kulturelle og økonomiske kapitalen som hun klarte å forvandle til den symbolske kapitalen i et land som ikke var hjemlandet hennes. Med andre ord skal vi se på Milada Blekastads virksomhet ved hjelp av teorien til den franske sosiologen Pierre Bourdieu slik han drøfter den i bøkene *The Forms of Capital* (1986), *The Field of Cultural Production* (1993) og *The Rules of Art* (1996). Vi skal også undersøke hennes habitus og hennes sosiale bane slik de utviklet seg etter at hun flyttet til Norge i 1933.

Milada Blekastad kom fra den velstående familien Topič. Hennes bestefar (František Topič) og far (Jaroslav Topič) var forleggere, hennes mor (Milada Topičová) var oversetter og senere også forlegger. Bestefaren František drev også et kunstgalleri. Topičs forlag publiserte tsjekkisk litteratur av høy kvalitet, senere ble virksomheten utvidet til oversatt litteratur fra blant annet fransk, engelsk, russisk og skandinaviske språk. I perioden 1929–1948 utkom 102 titler oversatt fra dansk, svensk, finsk og norsk i bokserien *Topičs Hvite bøker* (Zach 2008: 975–981). Redaktøren av denne serien, Josef Knap, husker at lille Milada var ofte til stedet da han snakket om skandinaviske bøker med hennes mor:

[Milada] så ut til å være begeistret da jeg presenterte min knudrete fortelling om min reise til Sverige og Norge i 1924. Hun lengtet lidenskapelig etter å kunne bli kjent med disse landene selv. Og etter kort tid fullførte hun, som en veldig ung dame, sitt ønske med dristighet som var typisk for henne [...] «De har jo også påvirket hennes skjebne», pleide fru Topičová å si³ (Knap 1997: 240; oversatt av K.S.).

Milada var da elev på Den høyere pikeskole i Praha. Der lærte hun blant annet latin og tysk. Hun ble også påvirket av sin historielærer Milada Holá.

Det sosiale feltet som Bourdieu definerer som mer eller mindre autonom del av et sosial rom har sine egne regler og sitt eget system av kapitalfordistribusjon. Det er egentlig en struktur av objektive forhold mellom posisjonene opptatt av individer eller grupper som konkurrer i anstrengelsen for legitimitet (Bourdieu 2010: 282). Begrepet kapital i Bourdieus forståelse er ikke bare det materielle individet eier. Kapitalen kan også være kulturell (den innebærer kunnskaper man tilegner seg i familien, utdanning, men også bøker eller kunstneriske objekter, dvs. den kan bli både symbolsk og materiell). Begge kapitaler, dvs. den økonomiske og den kulturelle, kan forvandles til en sosial kapital som best kan defineres som nettverk av mer eller mindre institusjonaliserte relasjoner (Bourdieu 1986: 21).

³ «Někdy byla přítomna dcera paní Topičové, Milada, ještě studentka. Zdála se být vzrušena mým kostrbatým vyprávěním o cestě do Švédska a Norska v roce 1924, měla náruživé přání poznat ty země taky. V krátké době nato, zcela mladičká, uskutečnila své přání s odvahou jí vlastní. [...] 'Však jste k jejímu osudu také přiložil polínko,' připomínala mi paní Topičová».

Det sosiale feltet familien Topič engasjerte seg i (dvs. Prahás intellektuelle miljø skapt av forleggere, bokhandlere, redaktører, oversettere, gallerister, kunstnere, pressefolk og andre) var et blomstrende miljø. Miladas foreldre hadde en sterk posisjon i dette miljøet delvis på grunn av den økonomiske kapitalen som forlaget genererte og delvis på grunn av den kulturelle kapitalen som samlet seg siden 1886 da bestefaren František Topič grunnla familiefirmaet.

I begynnelsen av 1930-tallet befant familien Topič seg helt øverst på Bourdieus skjema, dvs. på det aller høyeste nivå. Til tross for den økonomiske krisen som rammet hele Europa litt senere og Nazi-okkupasjonen som ble et faktum i 1939 viste det seg at familiens sosiale kapital var sterk nok til å bistå familien for å komme seg gjennom disse vanskelige årene. Det var først Tsjekkoslovakias kommunistparti som endret spillereglerne i alle sosiale felter etter at det overtok landet i 1948. På den tiden ble alle feltene ristet sterkt slik at *de siste* ble *de første*, og *de første* ble *de siste* (kanskje ikke akkurat på den måten man pleier å forstå dette bibelske sitatet) (Mt 19, 30).

Familien Topič ble fratatt nesten all eiendom og kunne ikke drive forlaget mer. Under de nye betingelsene ble også deres sosiale kapital verdiløs (Stehlíková, Urbánek og Spira 2017).

Miladas habitus, slik den hadde blitt formet før hun kom til Norge, ble naturlig skapt av det miljøet hun kom fra. Bourdieu definerer habitus som et system «av permanente, overførbare disposisjoner, strukturerte strukturer som har en tendens til å fungere som strukturerte strukturer» (Bourdieu 1990: 53) eller som Růžička og Vašát presiserer «som en samling av individuelle og individualiserte (ikke kollektive) disposisjoner, dvs. forutsetninger til å fornemme, tenke og handle på en bestemt måte» (Růžička og Vašát 2011: 131). Habitus er aldri fullført, den transformeres og fullføres i henhold til forvandling av betingelsene som aktøren er eksponert for. En viktig dynamisk del av habitus er dens bane som defineres som en rekke stillinger gradvis okkupert av aktøren. Som Bourdieu sier: «Det å forstå karriere eller liv som en enhetlig og selvforsørgende serie av påfølgende hendelser, hvor den eneste koblingen mellom disse er tilknytning til subjektet [...], er nesten like absurd som å forklare reisen med t-banen uten å ta hensyn til nettverksstrukturen, dvs. til matrisen av objektive forhold mellom stasjoner» (Bourdieu 2010: 340).

Den kulturelle kapitalen til seksten år gammel Milada var ikke liten, men siden hun ikke ble ferdig med videregående skole, manglet hun det som kalles den institusjonaliserte kulturelle kapitalen. På den andre siden hadde hun en ganske god sosialkapital som – slikt vi får se – hjalp henne i begynnelsen av hennes karriere. La oss følge Milada videre.

2. Fra Praha til Gausdal

Prahas pulserende kunstneriske og intellektuelle liv som fikk sin næring av entusiasme for den unge republikken, var en annen verden enn den Milada flyttet til. Den avsidesliggende dalen midt i Norge måtte framstå som et kultursjokk for den unge piken som var vant blant annet til mange tjenestefolk. På den andre siden kjente hun jo denne verden fra bøker. Vi må heller ikke glemme hvem som inviterte Milada til Norge. Forfatteren Inge Krokann besøkte Praha og den tsjekkiske forleggeren Topič i 1932. Kort etter skrev Milada og hennes mor til Gunnvor Krokann, hustru til Inge Krokann, og spurte om Milada kunne komme på besøk i sommer for å hjelpe med barn og dyr. Inge Krokann stod i midten av kretsen som var kalt Åndsreppen i Gausdal og bestod av forfatteren selv, maleren Hallvard Blekastad og komponisten Sparre Olsen. Hallvard Blekastad var også i slekt med lyrikeren Olav Aukrust som bodde i Lom (Blekastad 2016: 74–85). Kort sagt kom Milada til et miljø som i visse aspekter minnet henne om noe hun kjente fra Praha. Et miljø hvor folk drev med kunst og var viktige agenter i sitt sosiale felt. Milada giftet seg med Hallvard Blekastad i 1934. Blekastad (f. 1883) var kunstmaler, lærer og målmann fra et aktivt kulturmiljø i Gausdal. Han ble utdannet lærer (faren hans drev friskole, og den unge Hallvard ble påvirket av folkehøgskolemiljøet). Fra han var 20 år gammel, begynte han å male for alvor og ble inspirert av malere som besøkte Gudbrandsdalen. Sin formelle utdanning tok han på Statens Håndverks- og Kunstindustriskole i Oslo og i Frankrike hos André Lhote (Skedsmo 2013). Han ble også påvirket av Rudolf Steiners antroposofi ettersom han oppholdte seg to ganger i Gotheanum i Sveits (den andre gangen sammen med sin hustru Milada). Steiners filosofi påvirket hvordan han og Milada utdannet sine syv barn og deres forhold til jordbruk (de drev biodynamisk jordbruk, en forløper for økologisk jordbruk). Blekastads veldig nære venn og senere også svoger var dikteren Olav Aukrust (Blekastad 2016: 74–79). Blant andre intellektuelle som ofte kom til Gausdal og hørte til det uformelle selskapet som ble kalt Åndsreppen i Gausdal, var også Tarjei og Halldis Moren Vesaas og Sigurd Hoel (Uglestad Aas 2019: 2). Da Hallvard Blekastad traff Milada, var han velstående i sitt sosiale felt omgitt med mange som tok Milada imot. Økonomisk sett sto han ikke særlig sterkt. Bryllupet med Milada, som først faktisk ikke ble særlig godt mottatt av familien Topič, hjalp den unge familien økonomisk. Men først i 1937 var de i stand til å bygge sitt eget hus, såkalte Bo i Gausdal. I løpet av krigen levde familien enkelt av jordbruk, Blekastads malerier og Miladas oversetteler.

3. Første oversettelser og begynnelsen på akademisk karriere

Milada ble først engasjert i det sosiale feltet til foreldrene sine. Hun begynte å oversette bøker fra norsk for foreldrenes forlag i Praha. Da mannen hennes døde i 1936, grunnla Miladas mor Milada Topičová et nytt forlag kalt Topičova edice som hun styrte til det ble nasjonalisert i 1948. Hun fortsatte å gi ut bøker av skandinaviske forfattere (Zach 2008: 975–981). Milada Blekastad måtte først skaffe seg ny kulturell kapital (nemlig kunnskap til norsk språk). Det var nødvendig for å kunne realiseres i det nye sosiale feltet hun befant seg. Først oversatte hun fra norsk til tsjekkisk (romaner av Inge Krokann og Trajei Vesaas ble utgitt av Topičova edice i trettiårene). Fra 1939 begynte hun å oversette fra tsjekkisk til norsk. Først var det eventyr, senere romaner av kjente tsjekkiske forfattere. På 1950-tallet begynte hun å oversette det første verket av Johan Amos Comenius⁴.

Hennes sosiale kapital vokset vesentlig fordi hun ble kjent med norske slavister – Olaf Broch, Arne Gallis og Erik Krag. De mennene hadde alle gode kontakter med det tsjekkiske akademiske miljøet ved Karlsuniversitetet i Praha. De så Miladas potensial og oppfordret henne til å jobbe videre med Comenius, den inspirerende teologen, filosofen og pedagogen, som var nesten ukjent i Norge. Milada søkte stipend fra Norges allmennvitenskapelige forskningsråd og ble forskningsstipendiat og fristudent⁵.

Norges allmennvitenskapelige forskningsråd støttet Milada økonomisk fra 1953 til 1976. I gjennomsnittet fikk hun 6000 norske kroner per halvår. Neste impuls kom i 1957. Professor Erik Krag foreslo at Milada skulle søke vikariatet istedenfor Gyda Dahm-Rinnan som skulle i permisjon i vårsemesteret 1957. Milada begynte å undervise to ukentlige forelesninger⁶. Både stipendet fra NAFV og honoraret fra universitetet dannet den økonomiske kapitalen som hun trengte. Milada Blekastad flyttet til Oslo uten sin mann som av forskjellige grunner forble i Gausdal. Siden flere av barna deres fortsatt var små, tok Milada dem med seg til hovedstaden hvor de gikk på skolen. Selv om hun jobbet ved universitetet fra 1957 mer enn tretti år, fikk hun aldri en faststilling.

Gjennom sitt arbeid med det som skulle bli hennes doktorgrad i 1969, økte Milada Blekastad ytterligere sin sosiale kapital. Ettersom hun fra 1957 av kunne reise til Tsjekkoslovakia for å forske på Comenius, ble hun etter hvert kjent med både tsjekkiske og utenlandske Comenius-forskere som Jan Patočka, Klaus Schaller og Dmitri Tschizewsky. Til hennes nære kontakter fra denne tiden hørte også den russiske lingvisten Roman Jakobson. Også blant norske intellektuelle fant hun snart

⁴ For alle oversettelser se Milada Blekastads bibliografi i Norsk Oversetterleksikon. Hun oversatte til begge målformer.

⁵ Etterlate papirer ved Nasjonalbiblioteket i Oslo, Ubehandlet 213 Milada og Hallvard Blekastad: Arkiv, eske nr. 31.

⁶ Etterlate papirer ved Nasjonalbiblioteket i Oslo, Ubehandlet 213 Milada og Hallvard Blekastad: Arkiv, eske nr. 32.

veldig gode venner. La oss nevne for eksempel den norske forfatteren og redaktøren Alf Larsen eller senere dikteren Jan Erik Vold⁷. Hun inspirerte også forfatteren og kulturarbeideren Ingeborg Refling Hagen (Kláštorský 1980: 262).

Det fins allikevel en annen krets hun ble stadig mer tiltrukket av, nemlig tsjekkiske forfattere og intellektuelle som etter okkupasjonen i 1968 ble forfulgt og deres forfatterskap forbudt i Tsjekkoslovakia (Ludvík Vaculík, Václav Havel, Milan Kundera og andre). Hennes mål med å oversette verk av disse forfattere var ikke bare å gjøre dem kjent i Norge. Honorarer fra norske forlag ble egentlig veldig viktig økonomisk støtte for folk som ble fratatt sine jobber eller ikke kunne publisere.

Ett år etter at hun forsvarte sin doktorgradsavhandling ble hun statsstipendiat⁸. Hennes økonomiske kapital stabiliserte seg. Også hennes symbolske kapital ble forsterket. I 1968 fikk hun Bastianprisen for oversettelsen av Vaculíks roman *Øksa*. Hun var blitt en anerkjent profesjonell i sitt fagområde. Hennes sosial bane forble stigende. Senere ble hun også medlem i Det Norske Videnskapsakademi og Norsk PEN.

4. Etter 1989

Man kan si at siden 1968 var Milada Blekastad engasjert i flere sosiale felt og i alle utførte hun et omfattende arbeid og oppnådde høye posisjoner. Slik fortsatte hun til sin død i 2003. Etter Fløyelsrevolusjonen i 1989 fikk hun mulighet til å engasjere seg i et felt til. Slik som andre tsjekkere som ble fratatt eiendom etter 1948 fikk også familien Topič sitt hus i Praha-Vinohrady tilbake. Det ble sete for František Topičs stiftelsesfond som Milada Blekastad grunnla i 1998. «Fondet skal bevare minnet om František Topič for tsjekkisk publikum og støtte prosjekter som bygger på familiefirmaets brede kulturelle aktiviteter i mellomkrigstiden. Fram til i dag har fondet gitt stipend til unge forskere og andre skapende personer hovedsakelig innenfor tsjekkisk litteratur, historie og filosofi»⁹. Med dette begynner Milada Blekastad å engasjere seg igjen i det sosiale feltet som var hennes opprinnelige hjemmebane. Hennes økonomiske kapital skal nå hjelpe den tsjekkiske kulturen til å vokse. Sirkelen avsluttes.

Hvordan ville livet og verket til Milada Blekastad ha vært om hun hadde blitt i Tsjekkoslovakia? Hun ville sannsynligvis ha studert ved et universitet – kanskje språk eller historie. Hun kunne ha fungert bra i sine foreldres sosiale felt som

⁷ Etterlate papirer ved Det vitenskapelige akademiet i Praha, Rukopisná pozůstalost Milady Blekastadové, Filosofický ústav AV ČR, Kor 17.

⁸ Se listen over norske statstipendiat utnevnt mellom 1970 og 1979: (Wikipedia [udatert]).

⁹ Siteret etter utstillingen *Den usynlige broen. Milada Blekastad 1917–2003* forberedt av forlaget Elg og Den tsjekkiske vitenskapsakademi i 2017 ved Milada Blekastads hundreårsjubileet. Forfattere Karolína Stehlíková, Vladimír Urbánek og Eva Spira. Om utstillingen se <https://nomiladablekastad.wordpress.com>.

redaktør eller oversetter. Eller hun kunne ha startet en akademisk karriere. Men man kan lure på hvordan hennes yrkeskarriere ville ha utviklet seg når man tenker på andre verdenskrig og spesielt på kommunistkuppet i 1948. Det er mest sannsynlig at Milada ikke kunne bruke sitt potensial i offentlige strukturer sånn som mange andre i Tsjekkoslovakia på den tiden. Sannsynligvis ville hun ha delt skjebnen med moren sin som ble flyttet ut av Praha til en grenseregion. Milada ville kanskje ha vært en aktiv aktør i en underjordisk uoffisiell bevegelse slik mange andre og brukt sin kulturelle kapital for å hjelpe tsjekkere å holde ut i et totalitært samfunn. Men hun ville kanskje ha mistet jobben eller havnet i fengslet.

I Norge fikk Milada muligheten til å bruke sitt potensial i de feltene hun kjente til fra Tsjekkoslovakia. Hennes habitus viser et sterkt preg av foreldrenes strategier. Topičs forlag konsentrerte seg om å introdusere blant annet norsk kultur i Tsjekkoslovakia. Etter 1939 spilte Milada Blekastad den samme rollen på det samme sosiale feltet, bare på et annet språk og i et annet land, nemlig i Norge. Hun ble også godt mottatt av det norske akademiske miljøet. Hun kunne fortsette å fullføre sine studier, forske og undervise i tsjekkisk litteratur.

Milada Blekastad var først og fremst en kulturell agent med stor radius og omfattende kunnskap. Hun gjorde mye for den norske forståelsen av kulturen som blant annet Johan Amos Comenius stammer fra. I løpet av årene skrev hun også en tsjekkisk litteraturhistorie i to bind (*Millom aust og vest*, 1958 og *Millom bork og ved*, 1978) og en rekke artikler og etterord. På denne måten skapte hun et bilde av tsjekkisk åndsliv og ble deretter en viktig brobygger mellom to små nasjoner slik Endre Ugelstad Aas ser henne. I sin hovedoppgave som er en idéhistorisk analyse viet til Milada Blekastad som litteraturhistoriker konstaterer han:

Med utgangspunkt i det tsjekkiske åndslivets historisk vanskelige vilkår plasserer Blekastad den tsjekkiske litteraturen mellom barken og veden på treet, altså i en presset og inneklemt posisjon. Slik var det også i Blekastads egen samtid, med ideologiske krav til kunsten, sensur og begrenset kontakt med den ene siden av verden utenfor.

Men mellom barken og veden finnes det også liv: sevja som gir næring til hele treet og organismen. I litteraturen og åndslivet finner Blekastad selve livskraften som knytter det tsjekkiske folket sammen, ikke bare som uttrykk for opposisjon, men som kilde til forståelse på et allmennmenneskelig plan (Ugelstad Aas 2019: 53).

Endre Ugelstad Aas dokumenterer hvordan Milada Blekastad ved å oversette og sette den tsjekkiske samtidslitteraturen inn i en større idéhistorisk sammenheng selv virket faktisk i denne tradisjonen. Tradisjonen hvor forfatter er talerør og kjemper for demokrati og sannheten (Ugelstad Aas 2019: 54). Aktivt i flere sosiale felt drev hun med sin egen kamp mot undertrykkelse.

Litteraturliste

- Blekstad, M. (1958). *Millom aust og vest*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Blekstad, M. (1969). *Comenius. Versuch eines Umrisses von Leben, Werk und Schicksal des Jan Amos Komenský*. Praha–Oslo: Akademie/Universitetsforlaget.
- Blekstad, M. (1978). *Millom bork og ved*. Oslo: Norske Samlaget.
- Blekstad, T. (2016). Barndom i Åndsreppa i Gausdal. I: M. Juříčková og E.B. Tveter (red.). *TextBook. Norges tekster. Texty o Norsku. Texts about Norway*. Brno: Masarykova univerzita, s. 74–85.
- Bourdieu, P. (1990). *The Logic of Practice*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. I: I. Richardson (red.). *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Westport, CT: Greenwood, s. 241–258.
- Bourdieu, P. (1996). *The Rules of Art: Genesis and Structure of the Literary Field*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Bourdieu, P. (2010). *Pravidla umění: vznik a struktura literárního pole*. Brno: Host.
- Bourdieu, P. og R. Johnson. (1993). *The Field of Cultural Production: Essays on Art and Literature*. New York: Columbia University Press.
- Klásterský, P. (1980). Ingeborg och tjeckerna. I: S. Gundersen (red.). «Av skalden fikk vi landet» *Festskrift til Ingeborg Refling Hagen*. Tangen: Suttung forlag, s. 258–265.
- Knap, J. (1997). *Bez poslední kapitoly*. Praha: Torst.
- Křišťůvková, K. (2018). Oppslagsord: Milada Blekastad 1917–2003. *Norsk Oversetterleksikon*, <https://www.oversetterleksikon.no/2018/02/15/milada-blekastad-1917-2003/> (tilgang: 17.01.2020).
- Richardson, J. (red.). (1986). *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood.
- Růžička, M. og P. Vašát. (2011). Základní koncepty Pierra Bourdieu: pole-kapítál-habitus. *Antropowebzine 2*: 129–133, <http://www.antropoweb.cz/media/document/ruzicka-vasat-2-2011.pdf> (tilgang: 2.02.2019).
- Skedsmo, T. (2013). Oppslagsord: Hallvard Blekastad. *Store Norske Leksikon*, https://nkl.snl.no/Hallvard_Blekastad (tilgang: 6.06.2021).
- Stehlíková, K., V. Urbánek og E. Spira. (2017). *Den usynlige broen. Milada Blekastad 1917–2003* [tekster til utstillingen].
- Ugelstad Aas, E. (2019). *Mellom det fremmede og det hjemlige. En idéhistorisk analyse av Milada Blekastad som litteraturhistoriker og formidler av tsjekkisk nasjonallitteratur*. Masteroppgave. Oslo: Universitetet i Oslo.
- Urbánek, V. (1996). Tak jsme nějak obohatila vědu, ani nevím jak. Rozhovor s Miladou Blekastadovou. *Dějiny a současnost 1*: 45–47.
- Wikipedia. (udatert). *Statsstipendiater*. <https://no.wikipedia.org/wiki/Statsstipendiat> (tilgang: 10.11.2021).
- Zach, A. (2008). F. Topič. I: L. Merhaut (red.). *Lexikon české literatury 4/I, S–T*. Praha: Academia, s. 975–981.

Arkivkilder

- Etterlate papirer ved Det vitenskapelige akademiet i Praha, Rukopisná pozůstalost Milady Blekastadové, Filosofický ústav AV ČR.
- Etterlate papirer ved Nationalbiblioteket i Oslo, Ubehandlet 213 Milada og Hallvard Blekastad: Arkiv.